

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 5/2026**

Rīgā, 2026. gada 7. aprīlī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2026. gada 18. marta sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins, Toms Ostrovskis, Kristeris Pļešakovs

konstatē:

[1] Biedrības valde 2026. gada 12. februārī saņēma Armanda Broka (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") juridiskā pārstāvja iesniegumu (turpmāk tekstā – "Sūdzība") par Latvijas Sabiedriskā medija (turpmāk tekstā – "Medijs") televīzijas raidījuma "De Facto" 2026. gada 11. janvāra sižetu (turpmāk tekstā – "Sižets") un portāla "Lsm.lv" publicēto rakstu: «Alvis traks, Armands arī slikts, Šlesers labais»: kā "Bez partijām" līderis Broks "jauca kārtis"

[https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/11.01.2026-alvis-traks-armands-ari-slikts-slesers-labais-ka-bez-p-artijam-lideris-broks-jauca-kartis.a629466/](https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/11.01.2026-alvis-traks-armands-ari-slikts-slesers-labais-ka-bez-partijam-lideris-broks-jauca-kartis.a629466/) (turpmāk tekstā – "Raksts").

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka Sižetā un Rakstā gan audio formātā, gan rakstveidā ir publicēta iesniedzēja telefonsarunas daļa ar kādu Māri Rožānu, bet Sūdzības iesniedzējs nav ticis brīdināts par telefonsarunas ierakstīšanu pirms veiktās telefonsarunas, nav zinājis par telefonsarunas ierakstīšanu sarunas laikā un nav piekritis telefonsarunas publicēšanai pēc tās ierakstīšanas.

[3] Sūdzības iesniedzējs informē, ka vērsies pie Medija ar lūgumu par nepublicējamās informācijas atsaukšanu, pamatojot to ar Sūdzības iesniedzēja privātas dzīves aizskārumu, bet Medijs atteicies to darīt, norādot, ka nepiekrīt Sūdzības iesniedzēja argumentācijai.

[4] Sūdzības iesniedzējs norāda, ka likums "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" aizliedz publicēt personu korespondences, telefonsarunu un telegrāfisko ziņojumu saturu bez adresāta un autora vai viņu mantinieku piekrišanas, un minētais informācijas izmantošanas aizliegums ir saistīts ar personu privātas dzīves aizsardzību. Lai arī Sūdzības iesniedzējs nenoliedz publicētās sarunas autentiskumu, tas norāda, ka viņam nav informācijas, ka Medijs būtu pārbaudījis, vai telefonsarunas ieraksts ir patiess un autentisks. Tāpat Sūdzības iesniedzējs apšaubā, vai Medijs ir kritiski izvērtējis avotu, no kura ieguvis informāciju. No Medija publiskotās informācijas varot secināt, ka pats Māris Rožāns ir iesniedzis sarunas ierakstu Medijam. Iesniedzējs lūdz Ētikas padomi izvērtēt, vai slepenu telefonsarunu iegūšana no Māra Rožāna ir uzskatāma par medija kritisku attieksmi pret avotu, kā arī norāda, ka Medijs nebija sazinājies ar Sūdzības iesniedzēju pirms šīs telefonsarunas publicēšanas. Līdz ar to iesniedzējs uzskata, ka LTV žurnālisti ir pārkāpuši Kodeksa 4.6. punktu par informācijas iegūšanu un izmantošanu.

[5] Sūdzības iesniedzējs sniedz plašu argumentāciju, kāpēc nepiekrīt Medija sniegtajiem argumentiem. Cita starpā Sūdzības iesniedzējs norāda, ka neuzskata, ka šādas telefonsarunas publicēšana ir būtiska sabiedrībai.

[6] Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību konstatēt Ētikas kodeksa 4.6. punkta pārkāpumu, medija prettiesisku rīcību un uzlikt medijam par pienākumu atsaukt nepublicējamo informāciju.

Tāpat Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību atzinumu anonimizēt.

[7] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[8] Atbildes vēstulē Medijs paskaidro, ka Sūdzību uzskata par nepamatotu, un attiecīgā materiāla, proti, telefonsarunas, izplatīšana ir veikta tiesiski, ievērojot preses brīvības principus, žurnālistikas profesionālos standartus un sabiedrības tiesības saņemt informāciju par būtiskiem un nozīmīgiem politiskiem procesiem.

[9] Komenējot norādi, ka Sūdzības iesniedzējs nav piekritis sarunas ierakstīšanai un publicēšanai, Medijs uzsver, ka tas pats par sevi nepadara materiāla izplatīšanu par prettiesisku. Lai arī telefonsarunas ietilpst privātās dzīves sfērā, tiesības uz privātumu (Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija), 8. pants) nav absolūtas un ir līdzsvarojamas ar vārda brīvību (Konvencijas 10. pants), kas ietver gan mediju tiesības izplatīt informāciju, gan sabiedrības tiesības to saņemt.

[10] Komentējot Sūdzības iesniedzēja argumentus par publiskotās informācijas privāto raksturu, Medijs izsver, ka materiāls, ko Sūdzības iesniedzējs lūdz atsaukt, nav saistīts ar tā privāto, ģimenes, veselības vai citu intīmo dzīves sfēru. Tā saturs attiecas uz politisko procesu norisi, politiskās komunikācijas mehānismiem un to organizēšanu, politiskās reputācijas veidošanu un attiecīgi arī sabiedrības uztveres ietekmēšanu, kas pēc būtības ir politiskās, nevis privātās dzīves sfēra. Publiskām personām, kuras cita starpā iesaistās politiskajos procesos, ir tiesības uz privāto dzīvi, tostarp, uz konfidencialām telefonsarunām, saskaņā ar Konvencijas 8. pantu. Tomēr, ja šīs sarunas ietekmē politiskos procesus vai publiskās lietas, ECT līdzsvaro šo privātuma tiesību ar vārda brīvību un sabiedrības tiesībām uz informāciju (10. pants), pieļaujot plašāku sabiedrisko pārskatāmību nekā attiecībā uz privātpersonām. Proti, jo vairāk informācija saistīta ar personas publisko darbību, jo šaurāka kļūst Konvencijas 8. panta aizsardzība.

[11] Skaidrojot Sūdzības iesniedzēja statusu, Medijs norāda, ka, ņemot vērā tā iesaisti sabiedriskajos, ekonomiskajos un politiskajos procesos, tajā skaitā diskusijās, uzskatāms, ka materiāls ir ticis izplatīts par publisku personu, nevis par privātpersonu. Publiskas personas statuss ir attiecināms uz plašāku personu loku nekā tikai politiķi. [...] Publiskas personas ir ne tikai personas, kas ieņem amatus valsts institūcijās vai izmanto valsts resursus, bet arī visas tās personas, kas ir nozīmīgas sabiedrības dzīvē: politikā, ekonomikā, mākslā, sociālajā jomā, sportā vai jebkurā citā sfērā.

[12] Pamatojot Medija tiesības publiskot notikušo sarunu, Medijs skaidro, lai arī atbilstoši Konvencijas 10. pantam vārda brīvībai var noteikt ierobežojumus, tomēr tiem ir jābūt izņēmuma rakstura, un jebkuru ierobežojumu nepieciešamība ir pārliecinoši jāpamato. Preses brīvība ir viens no demokrātiskas sabiedrības būtiskiem pamatiem un pamatnosacījumiem ikvienas personas attīstībai un izaugsmei. Ja medijiem netiktu nodrošināta pietiekama tiesību uz vārda brīvību aizsardzība, tie nevarētu pildīt savu tā saukto “sabiedrības sargsuņa” pienākumu demokrātiskā un tiesiskā valstī. Prese pilda nozīmīgu lomu sabiedrībā, izplatot informāciju un idejas par sabiedriski nozīmīgiem jautājumiem. Turklāt sabiedrībai ir tiesības šo informāciju saņemt. Medijs uzsver, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT) ir definējusi arī kritērijus, kādi jāņem vērā gadījumos, kad ir nepieciešams līdzsvarot tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesības uz vārda brīvību: ieguldījums sabiedrības interesēs notiekošā debatē, skartās personas atpazīstamības pakāpe, ziņu reportāžas temats, attiecīgās personas iepriekšējā rīcība, publikācijas saturs, forma un sekas. Šie kritēriji nav izsmeļoši, un tie jāpārņem un jāpielāgo, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus. Turklāt arī neformālā vai slepenā veidā iegūta informācija var tikt publicēta, ja pastāv būtiska sabiedrības interese, informācija attiecas uz publisku vai politisku darbību, medijs rīkojies labā ticībā un ar mērķi informēt sabiedrību, un publikācija neveido nepamatotu iejaukšanos personas privātās dzīves kodolā.

Attiecīgi, lai arī no Sūdzības iesniedzēja perspektīvas raugoties, izplatītajai telefonsarunai ir bijis privāts raksturs, tomēr ievērojot to, ka tās saturs attiecas uz politisko procesu norisi, politiskās komunikācijas mehānismiem un to organizēšanu, politiskās reputācijas veidošanu un attiecīgi arī sabiedrības uztveres ietekmēšanu, vēl jo vairāk, – tiek minēti aspekti par atbildību saistībā ar šādām darbībām, pastāv nopietna sabiedrības interese, jo informācija ir būtiska un nozīmīga demokrātiskai sabiedrībai, tā ļauj izvērtēt politiskās vides godīgumu un politisko procesu caurspīdīgumu, informē par politiskās komunikācijas aizkulisēm, tajā skaitā, veidiem, kā var tikt ietekmēta sabiedrības uztvere, lai radītu sev vēlamu publiskas personas tēlu.

Medijs pauž pārliecību, ka Sižets tika sagatavots atbilstoši žurnālistikas principiem: informācijas pārbaudīšana, konteksta nodrošināšana un sabiedrības tiesības uz informāciju, tas dod ieguldījumu

sabiedrībai nozīmīgā diskusijā un ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā. Šajā gadījumā izplatītās informācijas atsaukšana būtu uzskatāma par būtisku iejaukšanos preses brīvībā un sabiedrības tiesībās uz informāciju par politiskajiem procesiem. Ja medijiem tiktu liegtas tiesības publicēt šāda veida informāciju tikai tādēļ, ka iesaistītās personas nav devušas piekrišanu, tas faktiski padarītu neiespējamu izmeklējošo žurnālistiku jautājumos par politiskām manipulācijām, slēptām vienošanām vai iespējami negodīgu praksi.

[13] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Sižetu un Rakstu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[14] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu. Biedrības Ētikas padome Sižetu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[15] Par pamatotu uzskatāmi Medija paustie argumenti par Sūdzības iesniedzēju kā Publisku personu un to, ka izplatītajam materiālam ir ar tā privāto dzīvi nesaistīts politisks konteksts un raksturs. Tāpat Ētikas padome piekrit, ka pastāv būtiska sabiedrības interese par publiskoto informāciju, un, izvērtējot proporcionalitāti starp tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un vārda brīvību, sabiedrības tiesības saņemt informāciju konkrētajā gadījumā prevalē pār Sūdzības iesniedzēja interesi liegt šīs informācijas izplatīšanu. Nav saskatāms Ētikas kodeksa, tostarp kodeksa punkta 4.6. pārkāpums – nav šaubas ne par informācijas patiesumu, ne sarunas ierakstīšanas apstākļiem, ne veidu, kā ieraksts nonācis Medija rīcībā.

[16] Ievērojot secināto, Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlīns, Toms Ostrovskis, Kristers Pļešakovs balso, ka Medijs NAV pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu.

[17] Ņemot vērā secināto un Ētikas padomē pārspriesto līdzšinējo atzinumu anonimizācijas praksi un atbilstību tās mērķiem, Ētikas padome nesaskata iemeslu atzinumu par Sūdzību anonimizēt.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā NAV konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.